

Podatkowe i bilansowe zamknięcie roku 2023

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie zawiera niezbędne informacje dotyczące bilansowego i podatkowego zamknięcia rocznego 2023. Ma ono charakter długoterminowy, a jego istotą jest dostarczenie specjalistycznej oraz aktualnej wiedzy o sporządzaniu sprawozdawczości finansowej i rozliczeń podatkowych (m.in. CIT, PIT, VAT). Odrębność prawa bilansowego i podatkowego ma swoje konsekwencje nie tylko w prowadzeniu ewidencji działalności gospodarczej, lecz także (a może przede wszystkim) w zamknięciu rocznym. W publikacji przedstawiliśmy problematykę zamknięcia roku zarówno w kontekście bilansowym, jak i podatkowym, z uwzględnieniem uwarunkowań dotyczących sytuacji kryzysowych, w tym skutków wojny na Ukrainie i na Bliskim Wschodzie. Takie dualne podejście do zamknięcia rocznego niewątpliwie stanowi dodatkową wartość dla praktyków życia gospodarczego. Obecna sytuacja na świecie ma charakter bezprecedensowy i stanowi wyzwanie zarówno dla systemu bilansowego, jak i podatkowego, co szczegółowo opisaliśmy w niniejszym opracowaniu.

Omawiając tematykę zamknięcia roku, kompleksowo przedstawiliśmy najważniejsze zmiany w zakresie PIT, CIT oraz w prawie bilansowym, które zaczęły obowiązywać w 2023 r. W zakresie prawa bilansowego istotne znaczenie ma nowe stanowisko Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie wykazywania działalności przewidzianej do zaprzestania lub zaprzestanej oraz ujawniania informacji na ten temat, które zostało ogłoszone 17.11.2023 r. (Dz.Urz. MF poz. 105), czy też nowy KSR 15 „Przychody ze sprzedaży wyrobów, półproduktów, towarów i materiałów”, który zaczął obowiązywać od 1.1.2023 r. i ma zastosowanie za 2023 r.

Z uwagi na pojawienie się w 2023 r. wielu nowych sytuacji kryzysowych (wojna na Ukrainie i na Bliskim Wschodzie, podwyżki stóp procentowych, zwiększona inflacja itd.) w książce pokazujemy, jaki mają one wpływ na wycenę bilansową oraz jak ujawniać ryzyko kontynuacji działalności w sprawozdaniu finansowym.

Książka została podzielona na osiem części. W każdej z nich nawiązujemy do zmian wprowadzonych przez następujące ustawy:

- 1) z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2105), czyli tzw. Polski Ład (który wszedł w życie 1.1.2022 r.) – jej przepisy od 1.1.2023 r. wyłączają z regulacji ustawy o PIT i ustawy o CIT amortyzację budynków i lokali mieszkalnych, a także spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, wprowadzają natomiast opodatkowanie przychodów z najmu prywatnego przez osoby fizyczne wyłącznie na zasadach ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych;
- 2) z 7.10.2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2180 ze zm.). Część zmian wprowadzonych tą ustawą weszła w życie 26.10.2022 r., część – z mocą wsteczną od 1.1.2022 r., ale większość od 1.1.2023 r. Wprowadziła ona kolejne (korzystne dla podatników) modyfikacje w estońskim CIT czy modyfikacje ulgi na IPO, odroczyła do 1.1.2024 r. wejście w życie przepisów o minimalnym podatku dochodowym, uchyliła przepisy o ukrytej dywidendzie, zmodyfikowała podatek od przeliczanych dochodów, dokonała zmian w podatku u źródła (dodatkowo w tym zakresie pojawił się nowy projekt objaśnień MF z 25.9.2023 r.) czy w rozliczaniu kosztów finansowania dłużnego w kosztach podatkowych (w celu rozwiania wątpliwości interpretacyjnych doprecyzowano przepis dotyczący kwoty podlegającej wyłączeniu z kosztów podatkowych);
- 3) z 7.7.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2600), która weszła w życie (po zmianie daty wprowadzenia) z dniem 1.10.2023 r. w wyniku kolejnej nowelizacji z 26.1.2023 r. (Dz.U. poz. 403); wprowadziła ona nowy zakres kar dotyczących fałszowania

ksiąg, zatajania istotnych informacji finansowych, udzielania fałszywych informacji w sprawozdaniach finansowych i innych naruszeń;

- 4) z 4.11.2022 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych oraz ustawy o finansach publicznych (Dz.U. poz. 2414), która weszła w życie 1.1.2023 r.

W książce nawiązujemy również do nowelizacji przepisów dotyczących VAT, ale z uwagi na to, że kwestia tego podatku nie wiąże się bezpośrednio z zamknięciem roku, zostały one omówione w okrojony sposób. Przedstawiono:

- 1) pakiet SLIM VAT 3, czyli ustawę z 26.5.2023 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1059), która m.in. doprecyzowała zasady stosowania kursów walut na potrzeby przeliczania faktur korygujących,
- 2) implementację dyrektywy dla dostawców usług płatniczych, czyli ustawę z 14.4.2023 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 996),
- 3) Krajowy System e-Faktur, czyli ustawę z 16.6.2023 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1598).

W książce **przedstawiamy również wszystkie wydane do tej pory rekomendacje Komitetu Standardów Rachunkowości** (w tym te najnowsze z 31.1.2023 r., dotyczące sporządzania sprawozdania w warunkach niepewności otoczenia gospodarczego) oraz najbardziej aktualne wyjaśnienia prezentowane na stronie Ministerstwa Finansów, np. dotyczące sposobu prezentacji kosztu wytworzenia środków trwałych w budowie, w tym odsetek oraz różnic kursowych, które powiększyły koszt wytworzenia środków trwałych w budowie w roku obrotowym.

Z uwagi na zwiększone ryzyko działalności gospodarczej (wojna na Ukrainie i na Bliskim Wschodzie, wysoka inflacja, wysokie stopy procentowe) znacząca część książki poświęcona jest problematyce:

- 1) niepewności kontynuacji działalności (m.in. omówiono sytuację, gdy jednostka obligatoryjnie sporządza sprawozdanie finansowe przy założeniu, że nie będzie kontynuowała działalności),
- 2) identyfikacji kluczowych aktywów podlegających odpisowi aktualizującemu,
- 3) testów na utratę wartości kluczowych aktywów,
- 4) ustaleniu wysokości odpisu aktualizującego oraz wysokości utworzonej rezerwy.

Część I omawia najważniejsze zagadnienia zamknięcia roku, sporządzenia sprawozdania, jego badania przez biegłego rewidenta oraz późniejszego zatwierdzenia, ogłaszania i składania do KRS. Kolejne rozdziały przedstawiają problematykę odpowiedzialności

w zakresie rachunkowości, kontynuacji działalności i testów na utratę wartości kluczowych aktywów.

W części II dokonaliśmy charakterystyki kluczowych elementów bilansu, ze szczególnym uwzględnieniem różnic między ujęciem bilansowym a podatkowym.

W części III poddaliśmy szczegółowej analizie pozostałe elementy sprawozdania finansowego (wraz z licznymi przykładami). Tutaj też szczegółowo omówiliśmy KSR 15 i nowe stanowisko Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie wykazywania działalności przewidzianej do zaprzestania lub zaprzestanej oraz ujawniania informacji na ten temat.

W częściach IV–VI przedstawiliśmy w rozbudowanej i praktycznej formie zagadnienia podatkowe, które prezentują kwestie kosztów i przychodów podatkowych. Omówiliśmy tu m.in. następujące zagadnienia:

- 1) wpływ rozliczenia rocznego składki zdrowotnej na podatek dochodowy,
- 2) podatek u źródła,
- 3) rozliczanie strat z lat ubiegłych,
- 4) odpisanie w koszty należności straconych (w tym zmiany w uldze na złe długi),
- 5) rozliczanie podatku od przychodów z budynku,
- 6) wynagrodzenia dla pracowników, zleceniobiorców oraz członków zarządu,
- 7) przekształcenia z udziałem spółek osobowych,
- 8) ceny transferowe,
- 9) MDR-y (z początkiem lipca 2023 r. powrócił obowiązek raportowania schematów innych niż transgraniczne, czyli tzw. schematów krajowych; w praktyce oznacza to konieczność bieżącego raportowania wszystkich schematów podatkowych, zarówno transgranicznych, jak i tzw. krajowych).
- 10) podatek minimalny (zacznie on obowiązywać dopiero od 1.1.2024 r., ale już teraz trzeba się przygotować na jego wdrożenie).

Wszystkie te zagadnienia uwzględniają aspekt zamknięcia roku (np. przez odnoszenie danej operacji do konkretnej deklaracji rocznej) oraz przypadki różnic w podejściu księgowym i podatkowym.

Następnym ważnym elementem opracowania jest ujęcie przejścia z wyniku bilansowego na podatkowy oraz ustalenie podatku odroczonego. **Te zagadnienia omówiono w części VII.**

W części VIII przedstawiliśmy inne ważne – z punktu widzenia zamknięcia rocznego – skutki zdarzeń, które nie są bezpośrednio związane z konkretną pozycją sprawozdania finansowego, takie jak: leasing, kontrakty długoterminowe, inwentaryzacja.

Mocną stroną opracowania jest całościowe odniesienie się we wszystkich analizowanych kwestiach do aktualnego orzecznictwa sądów administracyjnych i interpretacji organów podatkowych w kontekście bilansowym i podatkowym.

Zakup książki gwarantuje bezpłatny dostęp do strony: repozytorium.beck.pl. Aby zalogować się do tego serwisu, należy skorzystać z kodu dostępnego na karcie zdrapce dołączonej do książki. Znajdą tam Państwo liczne wzory dokumentów, schematy i procedury postępowania, listy kontrolne oraz kalkulatory w Excelu związane z zamknięciem roku.

Mamy nadzieję, że – podobnie jak w latach poprzednich – to opracowanie okaże się pomocne zarówno w prawidłowym zamknięciu rocznym ksiąg rachun-

kowych, jak i w rozliczeniu podmiotów w zakresie podatków bezpośrednich i pośrednich oraz innych danin. Zdajemy sobie sprawę, że żadne opracowanie nie jest doskonałe, dlatego prosimy o wszelkie sugestie, uwagi czy też pytania, dzięki którym będziemy mogli ulepszyć (zmodernizować) tę pracę, a nie jedynie „remontować” jej treść (mówiąc językiem odwołującym się do nakładów na środki trwałe). Powodzenia w zamknięciu rocznym!

Artur Hołda

[Przejdź do księgarni →](#)